

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐÀO TẠO GIÁO VIÊN Ở CÁC TRƯỜNG CAO ĐẲNG SƯ PHẠM TRONG BỐI CẢNH CÁCH MẠNG CÔNG NGHIỆP 4.0

NGUYỄN THỊ THIÊM

Khoa GDTH - MN, Trường Cao đẳng Sư phạm Bắc Ninh

Ngày nhận bài: 05/02/2021; Ngày phản biện, biên tập và sửa chữa: 18/02/2021; Ngày duyệt đăng: 03/03/2021

ABSTRACT

Industrial Revolution 4.0 has had effects on teacher training at pedagogical colleges. Currently the role of the teacher has changed from being a teacher to as a designer, as a consultant, and to create a learning environment. Teachers are responsible not only for their own teaching, but also for the students' learning. This transformation forces teachers to cope with new tasks more flexibly. Therefore, students in pedagogical colleges need to be trained to improve the quality of training to do well in teaching after graduation. To do that well, pedagogical colleges need to transform models, build input and output standards and develop programs in teacher training in the context of the industrial revolution 4.0.

Key words: Industry 4.0, teacher, pedagogy.

A. MỞ ĐẦU

Cách mạng công nghiệp 4.0 đã và đang có những ảnh hưởng sâu rộng đến đào tạo giáo viên ở các trường cao đẳng sư phạm. Bởi vì, hiện nay vai trò của người giáo viên đã thay đổi và sẽ tiếp tục thay đổi từ địa vị người dạy sang người thiết kế, cố vấn, huấn luyện và tạo ra môi trường học tập tối ưu cho người học. Ngày nay, giáo viên phải giúp người học điều chỉnh chất lượng và độ giá trị nguồn thông tin, kiến thức mới, phải là nhà chuyên môn có đầu óc mở, biết phê phán độc lập, hợp tác, cộng tác tích cực và điều giải giữa người học với những gì họ cần biết, là người cung cấp cách hiểu theo kiểu giàn giáo bắc cầu. Giáo viên phải định hướng vào công nghệ và chịu trách nhiệm không chỉ với việc dạy của mình mà còn với việc học của trò nữa. Họ phải quan tâm đến nhu cầu của từng học sinh trong lớp học không đồng nhất, tạo môi trường học tập lấy người học làm trung tâm, hỗ trợ người học nỗ lực học xuất sắc và có cơ hội học tập theo lối truy vấn, năng động. Theo đó, giáo viên cần đáp ứng các chuẩn chương trình đào tạo để tăng cường sức sáng tạo, tính tò mò ham hiểu biết và động cơ học tập của người học; cần đảm bảo môi trường an toàn trên lớp học. Tuy nhiên, vấn đề thúc đẩy thay đổi công nghệ trong giáo dục mà không gây ra nguy cơ cho các giá trị con người vẫn chưa có được các phương án để giải quyết. Theo đó các trường cao đẳng sư phạm đang đối diện nhiều cơ hội và thách thức do tác động của cách mạng 4.0. Trong xã hội dựa trên tri thức và số hóa của thế kỉ XXI, giáo dục đang đương đầu với các thách thức to lớn chuyển từ cách học truyền thống sang đòi hỏi phương pháp học. Nó đặt ra yêu cầu lớn phải biến đổi vai trò giáo viên - người truyền thụ kiến thức theo cách truyền thống sang vai trò mới với tư cách người xúc tác và điều phối. Sự biến đổi này buộc giáo viên đối diện với nhiệm vụ mới một cách linh hoạt hơn và sinh viên trong các trường cao đẳng sư phạm cần được đào tạo bồi dưỡng chuẩn bị cho các vai trò mới này. Do vậy cần phải nâng cao chất lượng đào tạo giáo viên để sinh viên sư phạm sau khi tốt nghiệp ra trường có thể đảm nhiệm được nhiệm vụ giảng dạy của mình.

B. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

I. CÁCH MẠNG CÔNG NGHIỆP 4.0 VÀ TÁC ĐỘNG CỦA NÓ ĐẾN NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐÀO TẠO GIÁO VIÊN

1. Tác động của cách mạng công nghiệp 4.0 đến giáo dục và đào tạo

Việc xuất hiện và tích hợp các công nghệ mới, trí tuệ nhân tạo và internet kết nối vạn vật dẫn đến các lĩnh vực kinh tế mới, những ngành nghề mới có tác động sâu sắc lên giáo dục về tất cả các mặt: quản lí, môi trường, nội dung, phương pháp và các hình thức giáo dục đào tạo. Nhiều cơ hội nhưng cũng nhiều thách thức đặt ra. Một số tác động chính của cách mạng công nghiệp 4.0 đối với giáo dục có thể kể đến như sau:

Sứ mệnh giáo dục có sự thay đổi: Hệ thống giáo dục được yêu cầu phải chuẩn bị lực lượng lao động có khả năng di chuyển dễ dàng hơn giữa các ngành nghề, giữa các lĩnh vực hoạt động và giữa các nền văn hóa khác nhau, chứ không phải đào tạo họ cho một ngành nghề cụ thể, ở một thời gian, không gian cụ thể. Giáo dục cần tập trung vào phát triển các năng lực chung và các năng lực thuộc các lĩnh vực chuyên ngành. Với sự xuất hiện của nhiều ngành nghề mới, giáo dục cần xác định các ngành nghề cần đào tạo trong tương lai, chuẩn bị chương trình và các khóa học cập nhật kiến thức kĩ năng mới cho người học.

Đòi hỏi mới mục tiêu của giáo dục: Cách mạng công nghiệp 4.0 đặt ra các yêu cầu mới đối với việc chuẩn bị nguồn nhân lực dẫn đến nhiều thay đổi trong hệ thống giáo dục để thích ứng. Mục tiêu giáo dục là phát triển nguồn nhân lực đáp ứng các yêu cầu của nền kinh tế công nghiệp 4.0 với các ưu tiên về các năng lực và phẩm chất như năng lực sáng tạo, năng lực kĩ thuật số, năng lực sử dụng các thiết bị công nghệ thực ảo, năng lực lãnh đạo, năng lực tự học, hợp tác và xúc cảm xã hội...

Đào tạo và nghiên cứu các lĩnh vực ngành nghề mới, tích hợp các lĩnh vực: Tác động của cách mạng công nghiệp 4.0 đòi hỏi giáo dục có các chương trình mới, thích ứng nhanh chóng với các nhu cầu mới của thị trường lao động và việc làm, chương trình học cho phép người học học trên các thiết bị di động, lưu trữ và truy cập từ mọi nơi trên các phần mềm điện toán đám mây, học bằng các trò chơi để hấp dẫn người học. Các nhà giáo dục và lãnh đạo giáo dục nhấn mạnh một trong những thay đổi quan trọng của giáo dục 4.0 là dạy học tích hợp liên môn - kết hợp hai hoặc ba chuyên ngành, môn học để giúp học sinh học xuyên các lĩnh vực; cung cấp nguồn nhân lực cho các lĩnh vực ngành nghề mới; đào tạo và nuôi dưỡng tài năng.

Giáo dục 4.0 sẽ giúp thay đổi tư duy và cách tiếp cận về mô hình nhà trường. Trường không chỉ là nơi đào tạo, nghiên cứu mà còn là trung tâm đổi mới, sáng tạo, giải quyết các vấn đề thực tiễn, mang giá trị cho xã hội. Các cơ sở giáo dục nói chung, các trường cao đẳng sư phạm nói riêng, đang đối diện nhiều cơ hội và thách thức do tác động ảnh hưởng của cách mạng công nghiệp 4.0. Nếu sinh viên sau khi tốt nghiệp ra trường vẫn dạy học theo cách dạy truyền thống thì không thể tạo ra những công dân thích hợp cho thế kỉ XXI. Do vậy, các trường cao đẳng sư phạm phải không ngừng đổi mới công tác đào tạo thích ứng với đổi mới của cách mạng công nghiệp 4.0. Để làm được việc này, các trường cao đẳng sư phạm phải đổi mới mô hình đào tạo sinh viên sư phạm để trở thành giáo viên 4.0. Mô hình giáo dục mới này phải nhấn mạnh đến việc xây dựng tâm hồn và triết lí giáo dục theo định hướng 4.0; xây dựng chuẩn sinh viên sư phạm 4.0 từ đó phát triển chương trình và tổ chức quá trình đào tạo hướng đến hình thành và phát triển năng lực cho sinh viên.

2. Tác động của cách mạng công nghiệp 4.0 đến xu hướng học tập của sinh viên sư phạm hiện nay

Cách mạng công nghiệp 4.0 đã tác động và ảnh hưởng đến giáo dục làm cho giáo dục thay đổi để phục vụ cho sự phát triển của cuộc cách mạng này. Trong nền giáo dục 4.0, có thể kể đến một số xu hướng học tập của sinh viên các trường cao đẳng sư phạm như sau: Học tập có thể được thực hiện bất cứ lúc nào bất cứ nơi nào. Các công cụ học trực tuyến mang lại cơ hội tuyệt vời cho việc học tập từ xa và tự học của sinh viên; Việc học sẽ được cá nhân hóa cho từng sinh viên và sinh viên sẽ được giao các nhiệm vụ khó hơn chỉ sau khi đạt được một mức độ thành thạo nhất định; Sinh viên có một sự lựa chọn trong việc xác định cách họ muốn học. Mặc dù kết quả học tập của khóa học được thiết lập bởi các cơ quan chịu trách nhiệm về tài liệu giáo khoa nhưng sinh viên vẫn được tự do lựa chọn các công cụ hoặc kĩ thuật học tập mà họ thích; Sinh viên sẽ được tiếp xúc với nhiều bài học dựa trên dự án, họ phải áp dụng kiến thức và kĩ năng của mình trong việc hoàn thành một vài dự án ngắn hạn. Bằng cách tham gia vào các dự án, họ thực hành các kĩ năng tổ chức, cộng tác và quản lí thời gian hữu ích trong sự nghiệp học tập suốt đời trong tương lai của mình; Sinh viên sẽ được tiếp xúc với thực hành nhiều hơn nữa thông qua kinh nghiệm thực địa như thực tập, các dự án cố vấn và các dự án hợp tác; Sinh viên sẽ được tiếp xúc với dữ liệu lớn, trong đó họ được yêu cầu áp dụng kiến thức lí thuyết của mình để đưa ra những suy luận logic liên quan đến dữ liệu đó và máy tính sẽ thực hiện phân tích thống kê, dự đoán các xu hướng trong tương lai được phân tích rút ra từ tập dữ liệu; Sinh viên sẽ được đánh giá theo những tiêu chuẩn khác nhau và việc đánh giá sẽ vận dụng những tiêu chuẩn mới so với các tiêu chuẩn cũ đang áp dụng. Kiến thức thực tế của sinh viên có thể được đánh giá trong quá trình học tập, nhưng việc đánh giá năng lực vận dụng kiến thức của sinh viên có thể được kiểm tra khi họ thực hiện các dự án học tập trong thực tiễn; Ý kiến của sinh viên sẽ được xem xét trong việc thiết kế và cập nhật giáo trình hàng năm. Việc thiết kế và cập nhật giáo trình còn phụ thuộc đầu vào của sinh viên vì căn cứ vào chất lượng đầu vào của sinh viên có thể thiết kế nội dung mới, phù hợp với trình độ của họ hơn cho từng năm học; Sinh viên sẽ trở nên độc lập hơn trong việc học tập của chính mình, do đó buộc giảng viên phải đảm nhận một vai trò mới với tư cách là người hướng dẫn.

II. NỘI DUNG NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐÀO TẠO GIÁO VIÊN Ở CÁC TRƯỜNG CAO ĐẲNG SƯ PHẠM HIỆN NAY

1. Chuyển đổi mô hình trong đào tạo giáo viên

Trước yêu cầu cuộc cách mạng công nghiệp 4.0, các trường cao đẳng sư phạm phải chuyển đổi sang mô hình phát triển năng

lực người học, tổ chức một nền giáo dục mở, linh hoạt và đa dạng; chuyển từ phát triển đào tạo chủ yếu theo số lượng sang việc chú trọng cả chất lượng và hiệu quả; chuyển từ chú trọng giáo dục nhân cách sang kết hợp giáo dục nhân cách với phát huy tiềm năng tối đa của mỗi cá nhân. Có thể áp dụng mô hình kĩ thuật sư phạm kiểu mới đảm bảo 4 yếu tố: Hoạt động học tập (chương trình và kế hoạch môn học); Hình thức học tập (lí thuyết, thực hành, thực nghiệm, thực tập thực ảo); Công cụ hỗ trợ (phòng học, phòng máy tính, phần mềm, bảng tương tác); Tư thế học tập (đứng, ngồi, đối diện, bàn tròn).

2. Xây dựng chuẩn đầu vào trong đào tạo giáo viên

Yếu tố chuẩn đầu vào các trường cao đẳng sư phạm từ trước đến giờ chưa được quan tâm đúng mức cho đến những năm gần đây khi Bộ Giáo dục và Đào tạo kiểm soát chặt chẽ hơn vấn đề tuyển sinh đầu vào của các trường cao đẳng sư phạm bằng những quy định về điểm sàn. Trong giai đoạn hội nhập hiện nay, các trường cao đẳng sư phạm muốn nâng cao chất lượng học tập của sinh viên càng cần phải quan tâm đến yếu tố đầu vào. Nghĩa là muốn trở thành sinh viên sư phạm ngoài việc kiểm tra kiến thức, kĩ năng bắt buộc còn phải có các phẩm chất năng lực như: Có khả năng chủ động sáng tạo; Có kiến thức về công nghệ thông tin và kĩ thuật số; Có khả năng giao tiếp; Có khả năng làm việc cộng tác; Có khả năng thích nghi; Có tư duy phân tích phản biện; Có khả năng kết nối và tương tác cao; Có khả năng làm nhiều việc một lúc; Có khả năng học tập suốt đời; Công dân toàn cầu; Yêu nghề, yêu trẻ, cống hiến cho sự nghiệp giáo dục.

3. Xây dựng chuẩn đầu ra trong đào tạo giáo viên

Chuẩn đầu ra cho sinh viên tốt nghiệp các trường cao đẳng sư phạm từ trước đến nay đã được nhiều trường xác định gồm 2 thành tố chính: giá trị nghề nghiệp và năng lực nghề nghiệp. Trong nhóm giá trị nghề nghiệp thường được xác định gồm 3 nhóm: giá trị hướng vào học sinh; giá trị mang bản sắc người giáo viên và giá trị phục vụ nghề nghiệp. Nhóm năng lực nghề nghiệp gồm có 3 nhóm: nhóm năng lực nền tảng; nhóm năng lực chuyên ngành và nhóm năng lực nghiệp vụ sư phạm.

Tuy nhiên, trước bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0, ngoài những nhóm về giá trị và năng lực nghề đã xác định ở trên, cần bổ sung thêm những năng lực cho sinh viên các trường cao đẳng sư phạm như: Năng lực công nghệ thông tin và truyền thông; năng lực sáng tạo; năng lực thích ứng với sự thay đổi; năng lực giao tiếp và hợp tác; năng lực lãnh đạo; năng lực phát triển chương trình và tổ chức quá trình đào tạo; năng lực dạy học tích hợp và phân hoá; năng lực phát triển nghề nghiệp. Các năng lực này trong quá trình đào tạo được bổ sung và hoàn thiện cũng như làm rõ hơn trong các nhóm năng lực nghiệp vụ sư phạm và giá trị nghề nghiệp của sinh viên sư phạm.

4. Phát triển chương trình trong đào tạo giáo viên

Đây là nội dung quan trọng nhất trong các trường cao đẳng sư phạm bởi vì chương trình đào tạo là công cụ để thực hiện mục tiêu và chuyển tải chuẩn đầu ra đến người học. Chương trình đào tạo phải được xây dựng phù hợp với yêu cầu của nguồn nhân lực trong Cách mạng công nghiệp 4.0; lấy người học làm trung tâm, chọn lọc những vấn đề cốt lõi, dạy học phân hoá tiến tới cá thể hoá.

Nội dung chương trình cần được tổ chức, xây dựng và triển khai theo hướng tích hợp ứng dụng, tăng cường học ngoại ngữ, thực hành, thực tập, khuyến khích sự sáng tạo và đổi mới. Mặt khác chương trình đào tạo cần được xây dựng theo hướng mở, nội dung giảng dạy phải gắn chặt và phù hợp với yêu cầu thực tiễn ngành sư phạm.

Việc phát triển chương trình đào tạo có thể theo các bước như sau:

(Xem tiếp trang 19)

đình, giáo viên yêu cầu mỗi cá nhân sẽ chuẩn bị bài thuyết trình cá nhân giới thiệu về các thông tin liên quan đến gia đình. Với sinh viên trình độ trung 4, sau khi kết thúc chủ đề tiệc tùng, văn hóa, giáo viên sẽ yêu cầu nhóm thuyết trình về các ngày lễ của Trung Quốc, so sánh sự giống nhau và khác nhau giữa Trung Quốc và Việt Nam.

1. Quá trình thực hiện nhiệm vụ

Sau khi nhận nhiệm vụ được giao, mỗi cá nhân phải tìm hiểu, chuẩn bị nội dung, hình ảnh và trang phục liên quan đến bài thuyết trình để tăng tính thuyết phục cho bài thuyết trình, nội dung không được dài quá thời gian quy định, yêu cầu phải luyện tập lưu loát trước khi thuyết trình.

2. Ưu và khuyết điểm của phương pháp

Ưu điểm của phương pháp là rèn luyện kỹ năng đứng trước đám đông, kỹ năng thuyết trình, lối ngữ âm được khắc phục rõ rệt, người học chủ động hơn và mạnh dạn hơn. Mặc tồn tại của phương pháp là người nghe thấy nhàm chán, ít chú ý nội dung của người thuyết trình trình bày vì coi đó không phải là nhiệm vụ của mình.

D. KẾT LUẬN

Mỗi phương pháp đều tồn tại hai mặt của nó, tuy nhiên với phương pháp này, ưu điểm nổi trội hơn và đã được chứng minh qua sự tiến bộ rõ rệt của sinh viên sau khi tiến hành và hoàn thành nhiệm vụ, “lấy sinh viên làm trung tâm” luôn là tiêu chí và mục tiêu mà chúng ta hướng tới, và phương pháp này hoàn toàn phù hợp với yêu cầu dạy ngoại ngữ trong thời đại toàn cầu hóa. Phương pháp này đã phát huy kỹ năng làm việc nhóm, thông qua làm làm việc nhóm, sinh viên đã học hỏi được rất nhiều kỹ năng cũng như kiến thức lẫn nhau, hiệu suất làm việc tăng lên rõ rệt. Tuy nhiên khi áp dụng phương pháp dạy học giao nhiệm vụ, cần chú ý tránh một số vấn đề sau: áp dụng máy móc dạy học giao nhiệm vụ; chú trọng quá nhiều tới thực hiện nhiệm vụ, mà bỏ qua việc trao đổi thông tin; chỉ chú trọng tới hoàn thành nhiệm vụ mà coi nhẹ các bước thực hiện; chỉ chú ý tới mục đích giao tiếp, bỏ qua hình thức ngôn ngữ; chỉ chú ý tới quá trình thực hiện nhiệm vụ, mà coi nhẹ bước phân tích trước khi thiết kế cũng như rút kinh nghiệm sau khi thực hiện nhiệm vụ; hiện tượng chia tốp, nhóm thực hiện nhiệm vụ không hợp lý.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] 高一噪(20 11)对外汉语课堂教学中 “ 任务型教学法 “和 “ 全身反应法 ” ’ 的有机结合
- [2]陈文博 (2011). 任务型语言教学法在对外汉语教学中的应用— 基于汉语课堂教学示范初级口语课的分析
- [3] 郑尔宁 (2014) 任务型语言教学法在对外汉语教学中的应用。
- [4] Vũ Thị Mai Lan (2016), Phương pháp dạy học giao nhiệm vụ: những điểm cần lưu ý trong dạy học tiếng Trung Quốc cho sinh viên Việt Nam.

ĐÀO TẠO GIÁO VIÊN...

(Tiếp theo trang 6)

Bước 1: Phân tích bối cảnh giáo dục trước ảnh hưởng của toàn cầu hoá, hội nhập quốc tế, cách mạng công nghiệp 4.0 và tác động ảnh hưởng của chúng đến các trường cao đẳng sư phạm.

Bước 2: Xác định mục tiêu chung và mục tiêu cụ thể của chương trình đào tạo để hướng tới nội dung chương trình đào tạo phù hợp.

Bước 3: Xây dựng chuẩn đầu ra chương trình đào tạo theo Khung trình độ quốc gia để đảm bảo nội dung chương trình đạt tối thiểu bằng trình độ khu vực và quốc tế.

Bước 4: Xác định mục tiêu chung và mục tiêu cụ thể thuộc môn học.

Bước 5: Xây dựng chuẩn đầu ra môn học để xác định những kiến thức, kỹ năng, mức tự chủ và trách nhiệm của người học tối thiểu phải đạt được.

Bước 6: Xây dựng chương trình đào tạo bằng cách chọn các môn học tham gia chuyển tải chuẩn đầu ra của chương trình đào tạo.

Bước 7: Xây dựng ngân hàng câu hỏi và bài tập môn học dùng để dạy và học, đồng thời để đánh giá người học đạt chuẩn đầu ra môn học.

C. KẾT LUẬN

Trước bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0 hiện nay đang đặt ra cho giáo dục nhiều vấn đề để các trường cao đẳng sư phạm cần nhanh chóng cập nhật và cải tiến đổi mới để đáp ứng yêu cầu của nó. Các cơ sở giáo dục nói chung và các trường cao đẳng sư phạm nói riêng cần phải dựa trên những yêu cầu của xã hội, của nguồn nhân lực đáp ứng nhu cầu xã hội để tiến hành cải cách đổi mới công tác đào tạo trong nhà trường để sau khi tốt nghiệp ra trường sinh viên có năng lực thực hiện nhiệm vụ giáo dục để hình thành, phát triển phẩm chất và năng lực của học sinh. Việc nâng cao chất lượng đào tạo giáo viên phải căn cứ vào các yêu cầu cần đạt được của học sinh về phẩm chất và năng lực để đặt ra những yêu cầu về công nghệ, phương pháp dạy học. Từ đó tiến hành đổi mới chuyên đổi mô hình đào tạo giáo viên, phát triển chương trình và tổ chức quá trình đào tạo.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- 1. Vũ Tuấn Anh, Đào Trung Thành (2018), Hướng nghiệp 4.0, Nxb Thanh niên, Hà Nội.
- 2. Ngô Thị Kim Dung (2018), Phương thức tổ chức dạy và học đại học trong kỉ nguyên kĩ thuật số, Kỉ yếu Hội thảo khoa học: Đổi mới căn bản và toàn diện hoạt động đào tạo trong các trường đại học, cao đẳng, Nxb Đà Nẵng, Đà Nẵng.
- 3. Lê Đức Ngọc (2018), Phát triển chương trình đào tạo và hoạt động dạy học đại học đáp ứng thời đại và cách mạng công nghiệp 4.0, Kỉ yếu hội thảo khoa học: Đổi mới căn bản và toàn diện hoạt động đào tạo trong các trường đại học, cao đẳng, Nxb Đà Nẵng, Đà Nẵng.
- 4. Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Nghệ An (2019), Kỉ yếu hội thảo khoa học: Phát triển chương trình đào tạo và đội ngũ giảng viên, giáo viên đáp ứng chương trình giáo dục phổ thông mới, Nghệ An.
- 5. Nghiêm Đình Vy, Mai Văn Tinh (2016), Cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 và xác định vai trò giáo viên trong thế kỉ XXI, Kỉ yếu hội thảo khoa học quốc tế: Phát triển đội ngũ giáo viên đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục phổ thông, Nxb Đại học Sư phạm, Hà Nội.

vì sự nghiệp phát triển
GIÁO DỤC